

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Önálló vámterület, magyar jegybank.

Úgy látszik, hogy a magyar-osztrák gazdasági kiegyezés körül a döntés legközelebb várható. Bár természetesen nem tudhatjuk s nem is ismerhetjük a tárgyalások teljes anyagát, mindazonáltal a jelekből ítélve azt következtetjük s nem hinnénk, hogy ebben csalódnánk; miszerint az önálló vámterület 1917-ik évben életbe lép. Nemcsak hogy akkor lép életbe, de már most ki lesz ez mondva mindkét szerződő fél megegyezésével és addig is szerződésileg lesz szabályozva az átmeneti állapot is. Átmenetinek kell ezen állapotot nevezni, mely az utolsó idejét képezi az oly hosszú időn át fenállott vám és gazdasági közösségnek Ausztriával. Ezen átmeneti idő feladata Magyarország iparát fejleszteni, művelni, hogy a 10 év leteltével saját lábán járhasson, megállhasson. Ezen átmeneti idő feladata nyereszterményeink részére más piacot is keresni, mint Ausztriát, nehogy ez szabhassa meg nyereszterményeink árát; ezen idő alatt kell gondoskodni, hogy ezen nyers-

terményekből sok dolgoztassék és használtassék el nálunk. Oly óriási feladatok, melyek békés munkásságot, szorgalmat és óriási tőkebefektetéseket igényelnek.

Ámde, hogy nagy betektetéseket eszközölhessen a magyar állam, nemcsak jövedelmeire van utalva, hanem a hitelre is, de feltétlenül szükséges, hogy ne legyen pénzpiaca függővé téve az osztrák pénzpiacétól. Ez pedig legelső sorban az által érhető el, ha felállítja az önálló magyar jegybankot. Ez elengedhetlen feltétele az önálló vámterületnek, elengedhetlen kelléke a kiegyezésnek. A pénzpiac helyzeteinek szabályozását nem várhatja az ország, a kormány az önálló vámterület tényleges idejének életbeléptetéséig, hisz az önálló vámterületnek — mint fent kifejtettük — az előfeltétele, így tehát okvetlenül szükséges, hogy az önálló magyar jegybank sokkal hamarabb, sőt évekkel előbb létesítessék az önálló vámterület tényleges fogantatbavétele előtt.

Meg vagyunk arról győződve, hogy a mi vezéreink a helyzet magaslatán állanak, tudjuk, hogy ezeket a tényeket

sokkal jobban ismerik mint mi és reméljük, de bizzunk benne, hogy az önálló vámterület életbeléptetése előtt meg fogja alkotni a magyar kormány az önálló magyar jegybankot.

Évszázadok óta a Habsburgok uralma alatt gazdasági életünk össze volt kötve Ausztria gazdasági életével. Számos megegyezés történt ezen hosszú idő alatt a két ország között, de bátran mondhatjuk, hogy a mostani kiegyezés mindezek között a legfontosabb. A legfontosabb pedig azért, mert az eddigi szerződéseknél az volt az irányadó, hogy minél jobban és erősebben legyünk gazdaságilag összekötve, a mostaninál pedig az a szempont s különösen magyar részről, hogy minél előbb önállóan és függetlenül rendezze be a két ország gazdasági ügyeit. Mai napig ez sohasem sikerült, most érkezett az ideje annak, hogy ezeket megvalósíthassuk. Ha gazdaságilag, vagyonilag függetlenek vagyunk Ausztriától, úgy ennek természet-szerű következménye lesz a politikai függetlenség. Hálát adunk a magyarok Istenének, hogy a nemzeti kormány e

TÁRCA.

Tisztító tűz.

Irta: Fehér Jenő.

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Személyek:

Elza,
Tódor.

(Izlésesen, de fényűzés nélkül berendezett szoba. Elza az asztalhoz támaszkodva áll s némi ijedtséggel az ajtóra meresztí szemeit, a melyen Tódor lép be. Egy percig szótlanul állanak szemközt egymással.)

Elza: Ön azt írta, hogy beszélni óhajt velem, báró ur. Mit kíván tőlem?

Tódor: (zavarosan) Valóban... azt írtam... és... és köszönöm, hogy szíves volt engem fogadni.

Elza: (hidegen) Oh nem jár érte különös köszönet. Mindenkit, akinek beszélni valója van velem, szívesen fogadok. (Kezével int Tódornak, hogy foglaljon helyet, de ez nem moccan a helyéről.)

Tódor: Nagy fájdalmat okoztam Önnek!

Elza: Az régen volt... Elmúlt...

Tódor: Tegnap mult egy esztendeje. Jegyesek voltunk. Ön gazdag volt s én, az elszegényedett báró, az ön hozományával akartam

ujra fényesre csiszolni a hétágu koronát, mely az idők zivatarában megfakult. Ekkor történt, hogy megboldogult édes atyja...

Elza: (megindultan) Szegény jó apám!

Tódor:... egy éjszaka elveszítette a tőzsdén vagyona legnagyobb részét és nem akartván túlélni a csapást, fegyvert emelt önmaga ellen...

Elza: (zokogva) Istenem, istenem! Hát ez ért jött, hogy feltépje a sebeimet?

Tódor: És én elköttem a leggyalázatosabb tettet, amit az ember csak képzelhet: gyáván meghátráltam a házasság elől.

Elza: (erőt véve magán) Szabadságában állott.

Tódor: Hitvány voltam és megvetést érdemeltem. Könnyű lenne ma azt modanom, hogy a rokonaim befolyása alatt állottam, hogy ők voltak, akik ingatag lelkemet tévutra vezették, akik retentő képekben festették le előttem a szegénységet, a nyomoruságot s rávettek, hogy a gyűrűjét visszaküldjem. Én nem mentegetem magamat. Hiszen a férfinak, ki a végzettől erős lelket, önálló akaratot kapott, nem szabad a legelső szellőfúvásra nádként hajladoznia. Gyöngé voltam. Ha lett volna mellettem egy meghitt, jó barát, egy szerető testvér, aki felvilágosított volna arról, hogy milyen aljasság, milyen feneketlen go-

noszság az, amit teszek, higyeje el, másképen történt volna minden.

Elza: Jobb, hogy így történt. (Büszkén) Sohasem tudtam volna elviselni azt a tudatot, hogy ön könyörületből, vagy éppenséggel azért tartott ki mellettem, mert így kívánta a gavallértempó.

Tódor: Az eset után nyomban elutaztam. Jobb időkből maradt egy kis viskóm az erdélyi határon. Odamentem. Vállamra vettem a puskámat és naphosszat vadászgattam. Elfogott a vadászszenvedély. Jól éreztem magam az idők felhomályos rejtekében, a hol senki sem zavart, a patak partján, a hol nem hallottam egyebet, mint a víz csöndes, dallamos mormolását. Ebben a magányban, az istenadta természet csodás harmóniájában ismét megtaláltam önmagam. Lelkemnek megtépett foszlányaiból, mint a tündérregék üstjének párázatából, egy csodaszép leány alakja kelt ki, és fagyos gúnnyal, megvető mosolylyal nézett le rám. Gyakran felugrottam, hogy megragadjam hófehér kezét, hogy átkaroljam karesu derekát, hogy lecsókoljam ajkáról a fagyos gúnyt, a mely szinte megörjített, de a kép hirtelen tovasiklott, eltűnt s én a pusztá levegőt fogtam át csupán. Egy ilyen látomás után egyszer összeestem, s alkonyattól hajnalig alélton feküdtem az erdő

nagy kérdések fontosságát felismerve álláspontjától nem tágitott és hogy a nagy nemzeti kormány nevéhez fog fűződni az önálló vámterület és az önálló magyar jegybank.

—n.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank milliós nyerevénye.

Csak a cím szenzációs, nyájas olvasóm, a veleje a következőknek épen-séggel sem leszen az. Miért is, ha az ideg-inger szállító közleményeket szeretők légiójából való vagy: dobd pokolig e sorokat, mert ez bizony isten elaltat. Te pedig csak vitatkozni, botránkozni, fellázadni, döntvényeket hozni, elevenek és holtak felett ítélkezni, erkölcsöket prédikálni kívánsz. Mondom hát, hogy dobd pokolig. Mert velem nem érdemes szóba állanod. A mit el is hiszesz rögtön, amint kijelentem, hogy nekem, az én világ életemben, még soha egy fia részvényem sem volt. Se Pesti Első Hazai, se Rimamurányi, se Villamos; se bajai; bankbeli se. Nem volt és nem lesz; se régi, se új; nem vettem és nem adtam el; nem csapott be senki és nem szedtem rá senkit; nem adok vissza senkinek semmit és nem kapok valakitől valamit; nem perlem a bankot és nem egyezkedem vele; nem szimatolok vétségek vagy pláne büntettek után és nem keresgélem a büntetőtörvénykönyv §§-ait, kaptafa és egyéb szolgálatok okáért.

Aki ismer, az tudja, hogy nem vagyok differenciáktól hizó börziáner, hanem éhenkórász honboldogító, aki ha keres, ha szimatol, ha utazik a milliós nyerevény körül, azt nem a haszonért, vagy legalább nem a maga hasznáért cselekszi.

Hát igen. Én is a Kereskedelmi és Iparbank igazgatóságához fordulok, én is kérek, pénzt kérek tőle. De nem magának, hanem közcélra.

És nem azért, mintha jól nem tudnám,

hogy adni, e sorok nélkül is fogott volna, hanem azért, hogy ne adjon senkinek másnak, csak nekem. Jobban mondva nem is nekem, hanem az általam megjelölt közcélra. Hogy ne adjon mindenkinek, 1000 koronát ide, 1000 koronát oda, másod-, harmad-, tizedrangú célokra. Amit adni szándékozik ne aprózza szét oly kis részekre, melyekkel alig hogy valamit használ, alig hogy valamit lendít, sőt esetleg még csak nem is használ, nem is lendít, nem is segít. Hanem a mit adni akar, azt adja töretlen egészében, teljes nagyságában, egy célra adjon annyit, hogy *alkosson, teremtsen* vele valamit.

Adjon egy számottevő, a szükségletet esetleg a maga teljességében fedező összeget egy Baján, a közkórház területén és azzal szervi összefüggésben felállítandó *tüdővésztes pavillon* létesítésére, melynek felállításáról a város közönségét az ő kedvezőtlen anyagi viszonyai lemondani kényszerítették.

Teremtse meg ezt, alkosson vele valami monumentálisat, hogy az örök időkön hirdesse a Bajai Kereskedelmi és Iparbank tüneményes esetét, az ő igazgatóságának bölcs belátását és fenkölt gondolkodását, hogy beláthatlan időkön át segítse gyógyítani, hegeszteni hazánk legégetőbb, legfájdalmasabb sebet.

Mert ma, még a kivándorlást is ide számítva, ez a legfájdalmasabb ez a legégetőbb sebe az országnak, ez, mit a gümőkór ejt rajta. A kivándorlás egy rövidebb-hosszabb ideig tartó bér- és osztályharc után a közel jövőben már meg fog gyógyulni, de ez, közegészségügyünk szégyenére, humanizmusunk csufjára, egyre nő, fejlődik, mindjobban gennyed.

Hazánkban 1903-ban még *csak* 65000 egyén halt meg tüdővészben és 1906-ban pedig 75000. Nemde szép kis haladás, mikor viszont Németországban 1900 óta évenként több mint 7500 emberrel kevesebb hal meg tüdővészben, mint az előtt. Nálunk 10,000 lakóra kerek számban 36, Németországban 23, Angliában 18 tüdővésztes haláleset esik. Német-

Tódor: A boldogságot! Ha önt nem tehetem azzá, lemondok róla. Az önzés nem bír lemondani.

Elza: S ön tudna?

Tódor: Van olyan élet is, mely örökös kálvária.

Elza: Szótlan megadással hordani a keresztet, — ebben van a lemondás fenséges ereje.

Tódor: Akkor hát hordozni fogom, a mig terhe alatt össze nem roskadok. Isten önnel! *(az ajtó felé indul.)*

Elza: Isten önnel! *Látva, hogy Tódor a kilincsre teszi a kezét)* Tódor!

Tódor: Elza!

Elza: Meggyőződtem róla, hogy ön lemondani is tud. Tehát nem az önzés hozta vissza.

Tódor: A szívem hozott vissza, amely gyötrelmek árán rászolgált a boldogságra. Elza! Remélhetek?

Elza: Ha megférék abban a kis viskóban én is . . .

Tódor: Életem! Boldogságom!

nyirkos talaján. Arrajáró emberek rám letek s a vállukon vittek haza. Hetekig feküdtem utána lázálomban, nehéz, veszedelmes kórhán. Az a jó parasztasszony, aki betegségemben ápolt, a megmondhatója, hogy a belső tüztől eltikkadt ajkam szünetlenül az ön nevét sutogta, az ön bocsánátát esengte.

Elza: *(megindultan)* Én megbocsátottam önnel. Nyugodjunk meg a végzetben.

Tódor: Nem azért mondom el mindezt önnel, hogy könyörületre bírjam és bocsánátát kierőszakoljam. Tudom, hogy ön jó, nemes, nagylelkű, s az emberi gyarlóságokkal szemben végtelenül elnéző. De én nem érem be ezzel. *(Könyörgő hangon)* Elza könyörgök, ha van még a szívében egy szikrája annak az érzésnek, amelynek részese voltam, ha van még a lelkében egy csöpp hajlandóság hozzá, feledje el a multat, üzze el magától, mint egy rossz álmot, és legyen újra az enyém, mert nem tudok élni nélküle. Szeretem önt Elza, szeretem, bűnbánó szívem egész hevével, a boldogtalanság tűzében megtisztult lelkem édes reménységével.

Elza: *(szelíd mosolylyal)* Lám ön még mindig a régi. Az önzés vitte el melőlem és az önzés hozta vissza. Akkor jólét után vágyott, most a boldogságot kergeti.

országban 120 tüdővésztes szanatorium működik majd 10,000 ágygyal és azonfelül temérdek erdei üdülőtelep és dispensaire. Nálunk egy-kettő. Azok is nagy fényüzéssel berendezve, kiváltságosok és protekciósok számára. És talán még az sem vigasztalhat meg bennünket, hogy ellenben a *hölgybizottságok és szanatoriumi és egyéb ilyfajta bálók* annál nagyobb számmal vagynak. Mert ez a táncolva jótékonykodás a tüdővész hathatós támogatása mellett bizonyára már néhány egyént el tett a láb alól, ellenben aligha gyógyított meg megvalakit túberkulózisából.

Uraim! Tekintetes Igazgatóság!

A helytelenül kezelt jótékonykodás lép-ten-nyomon léhaságot burjánztat fel, tunyaságot termel, demoralizál és lassan-lassan a munkakerülőknek, a mások higvelejűségéből és hamis uton járó humanizmusából élőködő osztályát neveli fel. Bátran várhat az egy új milliós nyerevényig. Akkor adjanak ennek is, akkorra tán az ő berkeiben is egy egészségesebb szellem üti majd fel tanyáját.

A tanintézetekre is akkor kerülhet majd a sor. Mindegyiknek már most is annyi az alapítványa, annyi a kisebb nagyobb ösztöndija, hogy már-már elégséges diákok is kitüntetéssel dekoráltnak.

És más fajta és nemü intézetek, egyletek, társaskörök, füzérek, otthonok és mit én tudom micsodák, akikre ily alkalommal gondolni szoktak azok, akik rendszerint gondolkodni nem szoktak, higyjék nekem, megáldvák annyi élelmességgel, hogy azok megélnék a maguk erejéből, a maguk műkedvelői előadásaiából, a maguk kéregetéséből, a másoknak lerázhatlan zaklatásából.

Hanem Uraim! Tekintetes Igazgatóság!

A hazának ez a tüdővész szörnyű nagy szerencsétlensége.

Azon kell segíteni!

A mult évben az absolut lélekszám már tényleg csökkent.

Azon kell segíteni!

A nemzet lejtőn áll és indul lefelé . . .

Ezen kell segíteni!

A tüdővésztes gyógyító, mindenki által hozzáférhető intézménnyel.

r.

Színház.

Asszony.

Ápril. 9.

Az idei szini szezon Porzsolt Kálmánnak *Asszony* című társadalmi színművével nyílt meg. Érdekes munka, habár tárgya éppenséggel nem új. A felszarvazott férj, a hűtlen feleség és csábító házibarát régi, kedves ismerőseink. Amikor meg pláne a párbajjelenehez érünk, teljesen otthon érezzük magunkat. Ohnetnek van legalább három tucat regénye; ugyanezt, csekély változtatással, valamennyiben megtaláljuk.

Porzsolt eme munkája egy-két scenerikus résztől eltekintve, mindazonáltal kiváló munka. Értékessé teszi különösen az a szép nyelvezet, a melylyel a darab megírva van. A szereplőkről általában csak jót mondhatunk. *Markovics* Margit, (Jolán) úgyszintén *Könyves* Jenő (Petheő) fényes játékkal valósággal magukkal ragadták a közönséget. *Fodor* Osz-

kár, mint Tabajdy szintén igen jó volt. Farkas Béla új ember a bajai színpadon s így tehetőségéről véleményt nem igen formálhatunk még magunknak. Úgy véljük azonban a neki kiosztott szerep (Gyöngyösy kapitány) nem volt neki való. Kedves volt Váradi Jolán; lehetetlen szerepében jól festett Mezei Margit.

Lili.

Ápril. 10.

Ha vannak, vagy ha lesznek klasszikus operettek, úgy Hervée *Lilijét* bizonyára azok közé fogják sorolni. Ez a bájos operett ment szerdán — félig telt ház előtt. A közöny oka? Hát úgy vagyunk vele, mint a csirkekepaprikással. Az is mennyei eledel s mégis megcsömörlik tőle az ember, ha sokszor élvezi. A Lilit is, úgylátszik, megelégette már a közönség. Pedig kár, mert az ez esti operett-előadás egyike volt a legjobboknak, ami valaha bajai színpadra került. A színházi est nevezetes mozzanata B. Szabó József bariton-énekes fellépése volt, ki Plinhard szerepét kreálva, igen rokonszenves fogadtatásra talált. Operett-énekes színész, aki jól játszik, már ez is ritka madár a vidéki színpadokon s ha még azt is megemlíthetjük, hogy Szabó kitűnően játszik és igen szépen énekel, megállapíthatjuk azt is, hogy a társulat bariton-énekesében kitűnő cserét csinált. Hangja bár nem nagy terjedelmű, de kellemes s azt nagyon jól tudja érvényre juttatni. Aradi Arankát is igen szívesen fogadta a közönség, mint Lilit. Az »Óh mily bohó valék« refrénü keringőt meg is kellett ismételnie. Nagy Imre (Saint Hypothese) mókáin sokat kacagott a publikum. Az összejáték kifogástalan volt.

A Bolondok Háza.

Ápril. 11.

Jakobi és Laufs bohózata sajnos igen kevés közönséget vonzott, amely azonban mindvégig kitűnően mulatott az egymásra zsufozott komikus helyzeteken. Farkas Béla, Lugosi Jenő, Nagy Imre és Bogyó Zsiga kitétek magukért. Apróbb szerepekben jó volt Markovits Margit és Tarnay Lidia.

»Színházlátogató« aláírással a következő sorokat vettük:

»A színi saison beálltával a színiügyi bizottsághoz lenne egynéhány szavunk. Ez a bizottság, úgy látszik, azt hiszi, hogy a játszási engedély megadásával, vagy megtagadásával eleget tett minden kötelességének. Pedig igazán jó volna, ha a más városok színiügyi bizottságához hasonlóan egy kicsit ellenőrizné az igazgató működését és befolyást gyakorolna a műsor összeállítására. Akkor bizonyára nem fordulna elő, hogy ez a társulat, melynél be vannak tanulva az összes újdonságok, kevés kivétellel csupa elcsépett és idejét multa darabbal akarja kielégíteni a mi kényes közönségünket. Farkas igazgató, úgy látszik, azt hiszi, hogy a míg nekünk egyidőre a színházbajárás az újdonság ingerével hat, addig előadhat ilyen darabokat is, mint a milyenekkel csaknem az egész áprilisi műsort megtöltötte és majd csak akkor áll elő újdonságaival, ha megcsappant a közönsége. Hát ez üzleti elvnek igen jó lehet, de azért kellene a színiügyi bizottságnak ellenőrzést gyakorolnia, hogy ne legyen a közönség kiszolgáltatva az igazgató üzleti spekulációjának. Mert igazán nem tudjuk mi szükség van a Bolondok háza, Szulamith, Doktor ur, Próbaházasság, Ingenyelők, Gringoir és a többi ócskaságok előadására, mikor színre kerülhetne a Tolvaj, Vig özvegy, Szép Ilonka,

Rab Mátyás, Vén leányok, Karácsonyi vers, Makrancos hölgy, Mary Ann, Miliárdos kisasszony és még egy pár újdonság, melyeket Szabadkán már mind előadtak, következésképp minden megerőtetés nélkül felvehető a műsorba. Ajánljuk ezt a körülményt a színiügyi bizottság figyelmébe.

A fenti sorok sok igazat mondanak, s ép azért azokat Farkas igazgató úrnak is figyelmébe ajánljuk. Hogy a közönség gyéren látogatja a színházat, nem vezethető egyébre vissza, minthogy a közönség régi darabokra ráúlván, azokra nem kíváncsi többé.

Karcolatok.

Az semmi!

— Hallottad, hogy a Bajai Kereskedelmi bank megütötte a milliós főnyereményt?

— Az semmi! De én ma délután a Központiban négy disznó ellen bementem a kvart rekontra kasszára és megnyertem.

Ez is jótékonyosság.

— Hozzajárultál valamivel a Gyermeknap sikeréhez?

— Én nem, hanem a feleségem. A hetedik gyereke született éppen husvét másnapján.

Beható puhatólás.

A bajai közpórház szabályai szerint a beteget csak akkor veszik fel, ha az illető jelentkező községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy milyen a vagyoni állapota. Oláh Sándorné doroszlói lakos is felvételre jelentkezett a minap s előjáróságától szóról-szóra az alábbi bizonyítványt kapta:

Oláh Sándorné szül.
Horváth Julia vagyoni
és honossági bizonyítványa.

Alulírott községi előjáróság ezennel hivatalosan bizonyítja, hogy az ezen Értesítőben foglalt adatokra vonatkozó nyilatkozatát beható puhatólás alapján tette meg s hogy az ennek során szerzett meggyőződése szerint a betegápolási díjak az ápoltnak, illetőleg az 1898. XXI. t. c. értelmében fizetésre köteles hozzátartozóinak teljes vagyontalansága miatt be nem hajthatók.

Nevezett magyar honossága kétségtelen, mert mint 1883. évi születésű hadköteles és Baracska község kötelékébe tartozó honvéd a m. kir. honvédségnél szolgált.

Kelt Doroszlón, 1907. évi március 29-én.

N. N. N. N.
községi jegyző. P. H. községi bíró.

Mármest csak azt szeretnők tudni, hogy Oláh Sándorné sz. Horváth Julia fiú-e vagy leány, mert ez a »beható puhatólás« után sem világlik ki teljesen.

HIREK.

A bajai takarékpénztár új igazgatója. A bajai takarékpénztár e hó 7-én közgyűlést tartott, melynek kiemelkedő mozzanata volt, Szutrély Lipót igazgatónak leköszönése, s az új igazgatónak megválasztása. Az intézet új igazgatójává a volt igazgató fiát: ifj. Szutrély Lipót, volt bácsalmási főszolgabíróvá választották meg egyhangulag. A közgyűlés elhatározta még, hogy kétszáz darab új részvényt bocsájt ki kétezzer korona névértékkel. A régi részvényesek a mondott összeg lefizetése

ellenében két régi részvény után egy új részvényre tarthatnak igényt.

Halálozás. Mentényi Sándor tb. főszolgabíró súlyos csapás érte. Félesztendő kis Palika nevű fiaeskája meghalt, nagy bánatára a jó szülőknek. A kis halottat szerdán temették el.

A gyermeknap anyagi eredménye. Értesülésünk szerint a Gyermeknap anyagi eredménye meghaladja az 1300 koronát, mely összeg a tavalyi összeggel szemben több mint 200 korona emelkedést mutat.

A »bajai kerékpározók egylete.« 1907. évi április hó 14-én tartja rendes évi közgyűlését, melyre az i. t. tagokat ezuton is tisztelettel meghívja az elnökség.

Pályázati hirdetés. A katonai alreáliskolák I. évfolyamában az 1907/8-ik iskolai év kezdetén egy Baja városi alapítványi hely fog betölteni, melyre nézve a bemutatás jogát Baja város közönsége gyakorolja. Felhívatnak ennél fogva mindazok, kik ezen alapítványi helyet elnyerni óhajtják, hogy az általános pályázati feltételek szerint honossági és illetőségi bizonyítvánnyal, valamely közös hadseregbeli vagy honvédségi tényleges állománybeli orvos által szabályszerűen kiállított orvosi bizonyítvánnyal, keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal és iskolai bizonyítvánnyal felszerelendő folyamodványukat folyó április hó 30-ig bezárólag Baja város tanácsához nyújtsák be. Az általános pályázati feltételek 7013/kig. 1907. szám alatt már közzétetett, de a városi katonai hivatalban is a délelőtti hivatalos órák alatt betekintheők. Különös feltétel az alapító levél azon kikötménye, hogy az alapítvány kedvezményében csak bajai születésű és illetőségű ifju részesíthető. Baja, 1907. évi április hó 8-án tartott tanácsülésből. Dr. Hegedűs Aladár polgármester.

Belga és Francia tőke Magyarországon. A »Belga Francia Pénzcsoport«, mely tudvalevőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzintézeteinek szindikátusaiból áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésre 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb pénzcsoportja a készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth Bankházat bizta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a főváros eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett Hirdetményére.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejáratu szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

A Kossuth-bankó gyártója meghalt. Londonban nemrégiben nevezetes és magyarokat közelebből érdeklő ember halt meg. Az illető William Day, egyik legidősebb londoni nyomdász és kiadó cég főnöke volt. William Day ezelőtt 63 évvel vette át atyjának nyomdáját. Kossuth Lajos 1848-ban Day-nál rendelte meg a magyar papírpénzt s William Day lelkiismeretesen eleget is tett a megrendelésnek. Az osztrák császár e miatt pert indított ellene, de a pernek komolyabb következményei nem lettek. A 86 éves korában elhunyt derék nyomdász élete végéig lelkes híve volt a magyaroknak s nagy kegyelettel őrzött néhány általa nyomott Kossuth-bankót, melyek közül nagy ritkán egyet-egyet legkedveltebb barátainak adott emlékül.

A cs. kir. szab. duna-gőzhajózási társaság közhírré teszi, hogy Ercsi és Ordas állomásokon az árú valamint személyforgalom megnyílt.

A **chrónikus bronchialis hurut** kezelése hetekig, sőt hónapokig is eltart. Szükséges tehát, hogy az ellene használt szerek hosszabb igénybe vételre alkalmasak legyenek. E tekintetben kiválik leginkább a »Sirolin-Roche«, egy creosot-preparatum, annak utálatos és kellemetlen szaga és íze nélkül számos kórházi vizsgálat igazolja, hogy a »Sirolin-Roche« heteken át vehető utálatgerjedés nélkül. Kevesbiti a köpetet, előmozdítja az étvágyat és emeli a testsúlyt »Sirolin-Roche« a gyógyszerárakban árusítatik.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

NYILT-TÉR

Ezen rovatokban közölte a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nyilatkozat.

Laforsch János, intézetünk ügyvezetője: Sziklai Zsigmond úr ellen, a »Bajai Közlöny« vasárnapi számában személyes támadásokat intézett, amelyek hivatali működését és intézetünk hírnevét is érintvén, szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy Sziklai Zsigmond úr iránt úgy az igazgatóság, mint az egész intézet bizalma rendíthetetlen, a felmerült ügyben teljesen korrektül járt el.

Az 1907. április 10-iki igazgató-választmányi ülésből.

A „Bajai Kölcsonös Segélyező-Egylet” igazgató-tanácsa.

A bajai magyar királyi állami tanítóképző-intézet igazgatósága.

145. szám.
1907.

Pályázati hirdetés

a **bajai magyar királyi állami tanítóképző-intézetbe való felvételre és az intézettel kapcsolatos internátusban (nevelőintézetben) és köztartásnál megüresedő államköltséges, teljesen díjmentes és kedvezményes helyekre.**

A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszter úrnak 1900. évi 45.781. sz. a. és 1907. évi 18.314. szám a. kelt rendeletei értelmében a **bajai m. kir. állami tanítóképző-intézetbe** való felvételre és az internátusban és köztartásnál az 1907—1908. iskolaévre megüresedő államköltséges, teljesen díjmentes és kedvezményes helyekre pályázat nyitattik.

A tanítóképző-intézet I. osztályába való felvételért folyamodhatnak oly éptestű, egészséges tanulók, kik életük 14. évét már betöltötték, 18 évesnél nem idősebbek és a gimnázium, reáliskola vagy polgáriskola IV. osztályát sikeresen elvégezték és ezt szabályszerű iskolai bizonyítvánnyal igazolják.

A felvétel és segélyezés iránt benyújtandó 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványhoz eredetiben következő okmányok csatolandók:

1. Születési bizonyítvány annak igazolására, hogy a folyamodó a megkövetelt életkort betöltötte.

2. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban, fejletlenségben, vagy eltorzulásban (csonka ujj, kancsalság stb.) nem szenved, amely a tanítással járó nehéz foglalkozásban akadályozná, vagy pedig a serdülő gyermekek illetlen gúnyolódását önként kihivná s így a tanítás komolyságát és eredményét veszélyez-

tené. Ezen bizonyítványban igazolandó az is, hogy a folyamodó himlő ellen sikeres újraoltásban részesült, teljesen ép érzékszervekkel, hibátlan beszélő szervvel, erős, egészséges tudóval bír és hogy nem szenved trachomában.

3. Iskolai bizonyítvány arról, hogy folyamodó a gimnázium vagy a reáliskola vagy a polgáriskola IV. osztályát sikeresen elvégezte.

Ha a folyamodó kérvénye beadása idejéig az említett iskolák negyedik osztályáról szóló bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, az előbbi osztályról szóló bizonyítvány és a megfelelő magasabb osztályról szóló igazolvány vagy értesítő is csatolható. Az ily folyamodók kötelesek a felvételt megelőzőleg a már akkorra mindenki által megszerezhető szabályszerű iskolai bizonyítványt a képző-intézet igazgatójának utólagosan beküldeni.

4. Hiteles községi bizonyítvány a családfő polgári állásáról, a szülők vagyoni állapotáról, kimutatva ebben részletesen, hogy a szülők ingatlan birtokuk, üzletük, iparuk vagy hivataluk után s netán egyéb forrásokból mily összegű évi jövedelemre számíthatnak, vagy esetleg maga a növendék nem bír-e magánvagyonnal s ha igen, ennek jövedelme hová fordítatik.

5. Községi vagy más hiteles bizonyítvány a családtagok számáról, ezek életkoráról és arról, hogy közülök hány van távol a szülői háztól, hány és mily mértékű neveltetési költséggel terheli meg a családfenntartót, esetleg a folyamodó nem élvez-e már ösztöndíjat?

A folyamodványban az anyanyelv és általában a nyelvismeret is feltüntetendő.

A felvétel és segélyezés iránti folyamodványok a »nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz« címzendők és **folyó évi május hó 31-ig** az igazgatóságnál nyújtandók be.

A tanítóképző-intézettel 120 növendék számára berendezett **internátus** (nevelőintézet) és ezen felül még 60 tanulóra **köztartás** (élelmezés) van egybekapcsolva, melyben kifogástalan erkölcsi magaviseletű, szorgalmas és szegénysorsú növendékek tanítóvá képeztetésük egész idején államköltségen, teljesen vagy részben díjmentes és kedvezményes ellátásban részesülnek.

A jövő 1907—1908. iskolaévre az I. osztályba felvehető összesen 60 növendék.

Az államköltséges és kedvezményes helyek mind a négy-négy osztályban együttvéve a következők:

1. 60 teljes díjat fizető az internátusban (lakás, élelmezés, fűtés, világítás, mosás gyógykezelés) havonként 30 K befizetéssel.

2. 45 féldíjas hely a köztartásnál (étkezésnél) künnlakók számára havonként 15 K befizetéssel.

3. 60 teljesen díjmentes hely az internátusban.

4. 8 egyenkint 125 K évi ösztöndíjas hely bejáró növendékek számára.

A féldíjas künnlakásra felvett tanulók elszállásolásáról az igazgatóság gondoskodik. Ily növendékek hárman vagy négyen egy szobában társulva lakás, fűtés, világítás és mosásért havonként előre 12 koronát fizetnek.

A tanítóképző-intézet II. a), II. b), III. a), III. b), IV. a) és IV. b) osztályaiba rendszerint csak azok vehetők fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben mint rendes tanulók elvégezték.

A tanítóképző-intézet III. osztályába felvehetők, kik a középiskola vagy polgáriskola hat osztályát, vagy a felsőkereskedelmi iskola középső osztályát sikeresen végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. osztály különbözeti tantárgyaiból vizsgálatot tesznek. Ezen vizsgálat díjtalan.

A felveendő növendékek sem beirási-, sem tandíjat, sem vizsgálati díjat nem fizetnek, azonban köteleztetnek:

1. A megállapított **internátusi** vagy **köztartási díjat** (30, illetőleg 15 koronát) minden hónap elsején nyugtatvány ellenében az intézet pénztárába előre befizetni.

2. Az ifjúsági segítő-pénztár javára 2 koronát lefizetni.

3. Az önképzőköri könyvtár és dalkör részére 2 koronát, továbbá fürdőhasználatért 3, hajnyírásért 2, az intézeti rendszabályokat tartalmazó könyvecskéért 1 koronát és az ifjúsági kirándulási alap javára 1 koronát lefizetni.

4. Minden növendék köteles magával hozni tisztességes nyári és téli ruházaton kívül bevarrott betűkkel jelzett fehérneműt, még pedig legalább 6 inget, 6 alsónadrágot, 3 hálóinget, 6 pár harisnyát vagy kapcát, 6 törülközőkendőt, 12 zsebkendőt, 6 fehér asztalkendőt, 2 alsó lepedőt, 1 vánkost, 2 fehér vánkoshéjat, 1 paplant, 2 paplan lepedőt; tornainget és tornacipőt; továbbá fésűt és hajkefét, fogkefét, ruhakefét és háromféle cipőkefét.

A könyvek vagy azok ára (osztályonként 30—40 korona) jelentkezéskor az igazgatóságnál bemutatandók.

Az iskolaév megnyitásától számított egy hét alatt minden tanuló köteles magát a szükséges tankönyvekkel, népiskolai kézi- és vezérkönyvekkel, füzetekkel, rajz-, zene-, kézimunka- és más a tanártestület által előírt iskolai eszközökkel ellátni.

Minthogy a beszerzett könyveket és taneszközöket a növendékek tanítókörükben sem nélkülözhetik, a használt tankönyveknek vagy bármely más tanítási eszköznek eladása vagy elcserélése szigorúan tilos.

A fizetésre kötelezett növendékek tanév közben újabb kedvezményekre nem számíthatnak; ha a fizetésre kötelezett tanulók ebbeli köteleességüknek nem bírnak megfelelni, a fizetési határidőtől számított két hét elteltével a szülők vagy helyetteseik figyelmeztetése után az intézetből elbocsáttatnak.

A róm. kath., gör. keleti szerb, ág. hitv. evang. és ev. ref. tanítónövendékek az egyházi énekekben és kántori teendőkben is kiképeztetnek és sikeres vizsgálat után erről külön képesítő bizonyítványt nyernek.

A felvételtől, a segélyezés módozatairól, a beírás idejéről és az iskolaév kezdetéről az illetők a nagyméltóságú vallás- és oktatásügyi m. kir. miniszter úrtól leérkezett jóváhagyás után azonnal értesíttetni fognak.

Beírás alkalmával minden tanuló köteles az igazgatónál jelentkezni. Az ujjonnan felvett

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-

köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi receptre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

tanuló szüleinek vagy ezek helyetteseinek kíséretében jelentkeznek s a felvételi értesítőlapot átszolgáltatja. — Az ismételve magasabb osztályba fölvett tanulónak elég, ha személyesen jelentkeznek s köteles a felvételi értesítő-lapon kívül megelőző évi iskolai bizonyítványát is átszolgáltatni.

A fölvett és beírásra jelentkező tanulók végleges befogadása a jelentkezés napján tartandó orvosi vizsgálat és külön a zenei hallás szempontjából megejtendő vizsgálat kedvező eredményétől tétetik függővé.

Az állami tanítóképző-intézettel kapcsolatos kéttanítós, részben osztott gyakorló népiskolába és az ezt kiegészítő gazdasági ismétlőiskolába való fölvételre jelentkező tanulók beírása f. évi szeptember hó 1-én fog megtartatni.

A népiskola I. osztályába fölvételnek oly éptestű fiugyermekek, kik 6-ik életévüket betöltötték és himlő ellen sikeresen beoltattak, mit szülőik születési és orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

A II. III. IV. V. és VI. osztályba való fölvétel a megfelelő alsóbb osztályban kiérdemelt bizonyítvány alapján történend.

A gyakorló népiskola egy-egy osztályába 10—12 tanuló vehető fel.

A gazdasági ismétlő-iskola 3 éves tanfolyamába felvételnél, oly fiugyermekek, kik 12. életévüket betöltötték, a mindennapi népiskola tanfolyamait elvégezték és a népiskolánál magasabb foku iskolába nem járnak.

Ezen állami népiskolában az oktatás teljesen ingyenes. A felvett szegény tanulók sem beírási, sem tandíjat, sem a tanítói nyugdíjalapot illető járulékot nem fizetik és a szükséges könyveket és írószereket az iskolában ingyen kapják.

Az intézet kebelében fennálló ifjusági egyesület ugyancsak szeptember hóban kezdi meg működését. Ez egyesületnek célja: A tanköteles kort túlhaladott ifjuságnál, a hazafias érzületnek, a valláserkölcsös életnek ápolása és hasznos ismereteknek terjesztése.

Az egyesületnek rendes tagja lehet minden 15-ik életével betöltött, olvasni és írni tudó tisztességes ifjú, ki belépési szándékát az egyesület elnökénél bejelenti s az egyesület szabályainak megtartására magát kötelezi. A rendes tagok 21-ik életévük betöltéséig maradnak az egyesület körében és tagsági díjat nem fizetnek.

A fölvételre vonatkozó előjegyzéseket naponként elfogadja az igazgatóság.

Baja, 1907. április hó 1.

Scherer Sándor
igazgató.

Hirdetmény.
100.000.000 belga és francia tőkét
folyósíttatunk, Magyarország területére!

RÓTH BANKHÁZ
BUDAPEST
BANK-KÖZPONT:
M. kir. Opera-Bazár Palotája.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3%—3½%—4%—4½%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%-al, esetleg 5½%-kal.

Személy és tárca-váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyénnek 2½—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is. Értékpapírokra, vidéki **pénzintézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett értékpapírok lombardirozására rezervált több százezer korona erejéig.

Konvertálunk bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos — törlesztéses, — személy és váltó-kölcsönt.

Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

Tőzsde megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **minden reális ügyletet** a legnagyobb pénzesportoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű **felvilágosítást.**

Bankházunk képviselőjére megbízható egyéneket felveszünk.

(Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

VI., Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Figyelem! Csakis a Templomforrás és Styria-forrás vannak, mint rohitschi savanyúvizek törvényesen védve. Minden olyan termék, amely Templomforrás és Styria-forrás elnevezés nélkül s mint rohitschi hozatik forgalomba, visszautasítandó.

A rohits-Sauerbrunn kútállalat intézősége.

Éladó ház.

A Szent György utca 42. sz. alatt levő

HÁZAM,

melyben 40 év óta jó forgalmú korcsma van, betegség miatt szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Oliva János,

tulajdonos.

A házhoz egy igen nagy kert van, valamint pince, kút, istálló.

VAS PÉNZSZEKRENY

II. SZÁMÚ

CSAKNEM TELJESEN UJ

OLGSON ELADÓ.

HOL?

MEGMONDJÁK A KIADÓHIVATALBAN.

Lombfűrész deszka

kapható

IFJ. WAGNER ANTAL

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

BAJÁN.

Kronsteiner Károly Bécs 31. Hauptstrasse 120

Cs. és kir. osztr. szabadalma. — M. kir. magyar szabadalma.

OMLOKZAT FESTÉKEK

„vihareros” mészdó, épületek mázolására 49 különféle minta klgromként 24 fill. feljebb. 1 kgr. elegendő 10 □ m. 2-szeri mázolásra.

MOSHATÓ MÁZOLÁSOK

mint zománcz festék száraz, Lapidonfesték pépes, 50 különféle minta, vízdó, egy áthúzás elegendő, tartós és nem kopik.

Kimerítő ajánlattal és költségvetéssel díjtalanul szolgál. — Főelárusító: WAGENBLATT ÉS HENERÁRI BAJA.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit föltűmül **házáink** természetes **szénsavas** vizek királya:

a mohai **ÁGNES**-Forrás.

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknek.

Kedvelt borvíz! Olesőbb a szódavíznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál Baján.

